

Władysław Szulakiewicz

ORCID: 0000-0001-8614-2955

Uniwersytet Ignatianum w Krakowie

Andrzej Paweł Bieś SJ

ORCID: 0000-0002-2857-8125

Uniwersytet Ignatianum w Krakowie

Wprowadzenie

Tematem wiodącym bieżącego numeru czasopisma „Studia Paedagogica Ignatiana” jest religia i wychowanie. Analiza polskich koncepcji pedagogicznych pozwala na stwierdzenie, że religia ma swoje ugruntowane miejsce w naszej myśli pedagogicznej (Szulakiewicz 2018: 31–43; Szulakiewicz, Bieś 2024: 21–35). Podobny punkt widzenia jak pedagodzy prezentują przedstawiciele filozofii i teologii, którzy podkreślają znaczenie religii w wychowaniu, życiu i rozwoju człowieka. Dla przykładu, teolog i pedagog ks. Karol Mazurkiewicz, mówiąc o kulturze religijnej w kontekście wychowania, przekonywał, że „prawdy i ideały religijne bowiem nie mogą nikomu być obojętne, jako że dotyczą najważniejszych celów człowieka, których wartość jest absolutna, posiadająca znaczenie stałe i bezwarunkowe dla wszystkich. Zmiana upodobań może tu dotyczyć tylko objawów poszczególnych form, lecz nie istoty pobożności” (Mazurkiewicz 1937: 39). Z kolei filozof Witold Rubczyński w jednej ze swoich prac nakreślił warunki przybliżania się do ideału kultury i twierdził, że: „bez idei Boga przyszłość, a nawet wartości kultury, stałyby się czymś bardzo kruchym i problematycznym” (Rubczyński 1931: 99). Podsumowaniem dyskusji o relacji religii do różnych dyscyplin wiedzy mogą być słowa, które wypowiedział polsko-żydowski teolog i filozof Abraham Joshua Heschel: „Religia jest odpowiedzią na ostateczne pytania człowieka” (Heschel 2007: 9).

Pomimo wielu przedstawionych już w literaturze wyjaśnień na temat znaczenia religii w życiu człowieka pytanie o rolę religii w wychowaniu należy do tych kwestii, które wciąż na nowo wymagają sformułowania odpowiedzi. Upływ stuleci, zmieniająca się rzeczywistość społeczna, nowe koncepcje wychowawcze – wszystko to nie sprawiło, że zagadnienie wzajemnych relacji religii i wychowania straciło cokolwiek na swojej aktualności. Wręcz przeciwnie, nadal pozostaje żywym i inspirującym tematem we współczesnych dyskusjach naukowych. Ważnym zagadnieniem jest również analiza związków między szeroko rozumianą religijnością a procesami wychowawczymi jakie kiedyś zachodziły i dalej zachodzą w przestrzeni społeczno-wychowawczej.

Wśród opublikowanych w niniejszym zeszycie artykułów dominują teksty, w których ich autorzy przez pryzmat biografii naukowej i zawodowej wybranych przedstawicieli różnych profesji ukazują znaczenie pierwiastka religijnego dla dokonujących się procesów wychowawczych.

W tekstach przewijają się także wątki teoretycznych i instytucjonalnych założeń wychowania religijnego i projektów edukacji z uwzględnieniem idei religijnych. Ponadto piszący podjęli analizę dokumentów istotnych dla katolickiej myśli społecznej oraz duchowości ignacjańskiej, odnosząc je do problemu religii i religijności. Problematyka religii i wychowania znalazła także wyraz w raportach z badań naukowych. Rozprawy i studia uzupełniają, pozostając w zgodzie z tematem wiodącym, recenzje i sprawozdanie z konferencji.

Intencją redaktorów tego zeszytu naszego czasopisma jest pokazanie, że wiedzę pedagogiczną można łączyć z religią dla dobra szeroko rozumianych procesów wychowawczych. Przedstawione w prezentowanym zeszycie studia i refleksje nie wyczerpują tytułowej problematyki, ale stanowią inspirację do jej pogłębienia i do prowadzenia dalszych badań.

Bibliografia

- Heschel A.J. (2007). *Bóg szukający człowieka. Podstawy filozofii judaizmu*, przeł. A. Gorzkowski, Kraków: Wydawnictwo Esprit.
- Mazurkiewicz K. (1937). *Wychowanie w świetle prawdy chrześcijańskiej*, Potulice: Seminarium Zagraniczne.

- Rubczyński W. (1931). *O warunkach przybliżania się do ideału kultury*, Warszawa: Stowarzyszenie Chrześcijańsko-Narodowe Nauczycielstwa Szkół Powszechnych.
- Szulakiewicz W. (2018). *Religia i wychowanie w polskiej myśli pedagogicznej*, [w:] *Religia a wychowanie do dialogu. Idee edukacyjne, filozoficzno-antropologiczne i teologiczne*, red. M.S. Wierzbicki, Warszawa: Towarzystwo Naukowe Franciszka Salezego, s. 31–43.
- Szulakiewicz W., Bieś A.P. (2024). *Obowiązki wychowawcze rodziców. Idee pedagogii rodziny o. Ireneusza Kmiecika OFM (1878–1958)*, „Horyzonty Wychowania”, t. 23, nr 67, s. 21–35.

ADRESY DO KORESPONDENCJI:

Prof. dr hab. Władysława Szulakiewicz
 Uniwersytet Ignatianum w Krakowie
 Instytut Nauk o Wychowaniu
 e-mail: wladyslawa.szulakiewicz@ignatianum.edu.pl

Dr hab. Andrzej Paweł Bieś SJ, prof. UIK
 Uniwersytet Ignatianum w Krakowie
 Instytut Nauk o Wychowaniu
 E-mail: andrzej.bies@ignatianum.edu.pl